چوارینەکانی
ناصح قەرەداغی

بەخشین

بەخیل مەبە گەر بیرمەند و زانای
ڕەزیل مەبە گەر بەهێز و دارای
نەمری و ناوبانگ گەر ئارەزووتە
بەخشینە تەنیا دەرفەت و ڕێگای

بڕیار

بریار لەدەست خۆت مەدە تا لاوی
بە قسەی فێڵباز نەکەویە داوی
وێرانیی تۆیە پاشەرۆژێ ئەو
بە هەر درۆیەک فریوی داوی!

جوانی

بە جوانیی ڕوخسار گرفتار ئەبی
بێ جوانیی رەفتار لێی بێزار ئەبی
بە جادووی سیما چاو گەوجت نەکا
هۆش حەکەم نەبێ کۆڵەوار ئەبی

هەنگاو

ڕەنگە هەنگاوێ کە دەیگریتە بەر
بەرەو شکست بێ، بۆ مەیدانی شەڕ
ناشزانی، ڕەنگە هەنگاوێ نەینێی
دەرفەتێ باش بێ لێت بچێ بەسەر!

هیوا

هیوا ڕووناکیی ناودڵی تەنگە
چرای دەست، تینی ناو ئەژنۆی لەنگە
لەدەستی مەدە دەنا ون دەبی
ڕۆژی ڕووناکت لا شەوەزەنگە

سەرکەوتن

باجی سەرکەوتن جارجار کەوتنە
تووڵەڕیی ژیان پڕ ئەنگاوتنە
ملی ڕێ بگرە بەرەو مەرامت
ناگەیتە ئامانج قەت بەم خەوتنە!

ماف

بۆ داوای هەقت بێ شەرم هەستە
دەنگ بەرز، پێداگر مەحکەم ڕاوەستە
کز و بەستەزمان مافیان خوراوە
هەقبەدەست زۆرجار ناهەقپەرستە!

پشتگوێ خستن

گەر کاری ئەمرۆت خستە بەیانی
سبەی دواتریش ئەخەیتە بانی
هیممەتی ئێستا، ئاسوودە دواتر
نەک خاوەخاو و سوێی پەشیمانی

ژیان

ژیان شیرینە هەتاکوو ئەمرین
ئەگەرخۆشحاڵین یا پەستین، ئەگرین
کەمردین بەردین، خۆڵی بێ هەستین
یادگاری ناو دڵێکی ترین

خۆلۆمەکردن

لۆمەکردنی خۆت مەکە بە خوو

بەخۆشکاندن نابی سەرکەوتوو

شکست و هەڵە وانەی سەفەرن

گرنگ ئەزموونە جاری داهاتوو

زۆرداری

زۆردار پەیدەرپەی هاتن و تیاچوون

بوون بە عیبرەت و رسوای میللەت بوون

ئەم جامی زوڵمە هەر پڕ و لێڵە

کەس لەوی پێش خۆی ناگرێ ئەزموون!

دڵخۆشی

زستان بێ و هاوین، خەزان بێ و گوڵزار

لە دڵتا بژی سەیرانی بەهار

چەرخ بە دڵی کەس تا سەر ناگەڕێ

دڵ بێنە سەربار بە پێی رۆژگار!

هەڵپە

ژیان گەشتێکە بەرەو هیچ، مردن
هەوڵیش هەم دۆستە هەم جارجار دوژمن
گەر باش تێنەگەی لەهەوڵ و هەڵپەت
رەنگە لە ڕێگا بتهێنن لەبن!

بێزاری

ئەگەر ئاوارەی ئەگەر لە شاری
لێرەش و لەوێش جار جار بێزاری
لەوێ خەیاڵ و تاسەی ئێرەتە
لێرەش بۆ ئەوێ مات و خەمباری

دڵگەرمی

دڵسارد مەبە بە هەوڵی بێئاکام
دڵگەرم بە تا ئەگەیتە ئەنجام
گەر هەموو هەوڵێ سەرکەوتوو بووایە
ژین خاڵی ئەبوو لە مانا و مەرام

کەوتن

به کێشەو کەوتن مەبە پەرێشان

نائومێد مەبە لە زەحمەتی نان

کەوتنی گەورەت کۆتایی گەشتە

لوتکەی بەرهەمتە کاتی گیان کێشان

نیشتمانپەروری

وڵاتپەروەری بە میرات نیە

بە چەک و پارەو دەسەلات نیە

دلسۆزی کار و گەل و خاکت بە

لە تۆ دڵسۆزتر لە وڵات نیە!

پلان

پلان دابنێ بە پێی توانای خۆت

ئامانجی مەحاڵ نایەتە دی بۆت

بە بیری ورد وبە هەوڵی شێلگیر

خۆت تەرخان کە بۆ گرنگی ئەمڕۆت!

ڕق

رق کرمی داره دات ئەرزێنێ

بیرجەنجاڵ ئەکا ، دڵت ئەشکێنێ

خۆت ئاسوودە کە بە رەجمی کینە

وەرنا تەرازووی عەقڵت ئەپسێنێ!

سەراب

یا خەمی دوێنێ یا خولیای سبەی

بە چاوەڕوانی، بە داخ و ئۆخەی

لێرە بێ و لەوێ تەمەن هەر ئەڕوا

سەرابە و گێژی، چۆن لێی تێ ئەگەی!

سیاسەت

خۆپەرستانی شێتی دەسەڵات

بە ناوی گەل و خزمەتی وڵات!

لافاوی خوێن و عەرەق هەستێنن

خۆشیان ئیننەلا لە کۆشک و سابات

خۆگونجاندن

بەتەمای شەنی چاوەڕێی بابە
چوونت بۆ خەرمان بێ با عەزابە
کە نازانی کەی بای شەن هەڵ ئەکا
خۆتبگونجێنە، ساز و وریا بە!

زۆردار

گورگی تێنرنەخۆر شوانی مێگەل بێ
مەڕئەبێ دایم زامدار و شەل بێ
گورگ و زۆڵەمەڕ ئینتەلا بکەن
مەڕی ئەسیریش خۆراکی زەل بێ

گەشبینی

ئەمڕۆ ئەستێرەت کز و ئاوایە
سبەی درەخشان وەکوو خۆر وایە
مۆمی دڵ هەرگیز مەکوژێنەوە
تروسکەی هیوا کلْپەی لەدوایە

مەستی

مەستی مەی نەکوو هی پلەو پایە

ئەم بێوەی ئەویان زوڵمی تێدایە

مەستی مەی سبەی هۆشیارترینی

بۆ ئەویان تەنیا مردن دەوایە!

ڕیا

سەنگی تەرازووی سەردەم درۆیە

راستی لەمپەرە ڕیا سەکۆیە

ناپاک سەرگەرمی زوڵم و بێشەرمی

دلسۆز لە کونجی دڵپاکیی خۆیە.

بوون

بوون مەتەڵێکی بێ وەڵامە خۆی

مردن وەڵامی بێ ئەنجامە بۆی

چ شا بی جەنگ و بەزمت جیهانگیر

چ قەلەندەر بی نانی جۆ بخۆی!

سیاسی

کوردایەتی و دین و حیزب و تێکۆشان
دێوجامەی درۆن بۆ گەنج فریودان
ڕێوییەک تەڵەی پێ ناونەتەوە
بە قوربانیی خەڵک بێتە پاڵەوان!

راستی

ئەوەی لەلای تۆ وەکوو رۆژ ڕوون بێ
رەنگە لەکن من حوکمی نەبوون بێ
مەودای بیر باز و تەرازوو لەنگە
تۆ راستی یا من با بە ئەزموون بێ.

ویژدان

زالـم! ئەسیری هۆشی پڕزیان
مەستی بۆ ساتێ ئەتکا بە ئینسان
چارەی دەردی تۆ بەنجی مەی نیە
کوشتنی وەحشی هۆشتە بە ویژدان!

هیممەت

دەست لەسەر ئەژنۆ سەیری شاخ نەکەی

ئەگەر مەبەستتە ماچی لوتکەکەی

کە کێو ناجووڵێ تۆ بەڕێ کەوە

بێباک بۆ مەبەست ئەبێ پەلەکەی

ڕەنج

هەتا منداڵی ماڵەباوانی

بە بەش لە پێشی، بۆ کار میوانی

کە زەحمەتی نان لووتی دای لە ئەرز

جا قەدری ڕەنجی باوان ئەزانی

شکست

گەر شکستخواردوو و دەرفەت سووتاوی

دڵ بەوە خۆشکە کە هێشتا ماوی

هیممەتت هەبێ ژین پڕ دەرفەتە

حەسرەت بەڵایە نەکەویە داوی

***

تەماع

چی خواستی بوونە هەمووی بێتە دی

بۆ موڵکی زیاتر تەوەللای ئیدی

چاوبرسی ژینی رەنجە و پاشەکەوت

سەرەمەرگیش حەسرەتی ئەبەدی

***